

Strona główna>Twoje prawa>Ofiary przestępstw>Prawa ofiar – w poszczególnych państwach

Jeśli chodzi o wymiar sprawiedliwości w sprawach cywilnych, bieżące procedury i postępowania wszczęte przed końcem okresu przejściowego będą nadal prowadzone na mocy prawa UE. W portalu e-Sprawiedliwość do końca 2024 r. będą nadal aktualizowane informacje dotyczące Wielkiej Brytanii na podstawie dwustronnej umowy z tym krajem. Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki: [en](#)

Swipe to change

angielski**Prawa ofiar – w poszczególnych państwach****Szkocja****Prawa ofiar przestępstw w Szkocji**

Ofierze przestępstwa przysługują określone prawa.

Jest ona również uprawniona do otrzymania wsparcia emocjonalnego i praktycznego przez cały czas trwania postępowania i może być również upoważniona do otrzymania kompensaty z tytułu wszelkich krzywd wyrządzonych przestępstwem.

W [szkockim kodeksie dotyczącym ofiar przestępstw](#) określono prawa przysługujące ofiarom przestępstw i sposób korzystania z tych praw oraz wskazano, z kim należy się skontaktować, aby uzyskać pomoc i poradę. Kodeks zawiera informacje na temat:

- prawa do minimalnego standardu obsługi - tj. sposobu, w jaki ofiara będzie traktowana przez organy wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych;
- prawa do informacji - tj. sposobu, w jaki ofiara będzie informowana na temat przebiegu postępowania, oraz kwestii, na temat których może się dowiadywać;
- prawa do udziału - tj. do bycia zrozumianym, rozumienia przebiegu postępowania oraz poinformowania sądu, w jaki sposób przestępstwo wpłynęło na jej życie;
- prawa do ochrony i prywatności - tj. zapewnienie ofierze przestępstwa poczucia bezpieczeństwa i ochrony przed próbami zastraszenia;
- prawa do wsparcia - niezależnie od tego, czy ofiara zgłosiła zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na policji;
- prawa do odszkodowania i pokrycia poniesionych wydatków - takich jak koszty podróży, utracone zarobki lub odszkodowanie z tytułu szkody bądź zadośćuczynienie za doznaną krzywdę.

Ofiara przestępstwa może również wnieść skargę, jeżeli uzna, że została w niewłaściwy sposób potraktowana przez daną organizację.

Na stronie [mygov.scot](#) można uzyskać dodatkowe informacje na temat praw ofiar przestępstw na poszczególnych etapach postępowania karnego, a także na temat zagadnień takich jak [składanie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa](#), [prowadzenie postępowania przygotowawczego i ściganie sprawców przestępstwa](#), [ustalenie, czy sprawa zostanie skierowana do sądu](#), i co nastąpi po wydaniu wyroku.

Zachęcamy również do zapoznania się z informacjami na temat [pomocy i wsparcia na rzecz ofiar przestępstw](#).

Aby uzyskać potrzebne informacje, proszę kliknąć na poniższe linki

- 1 - Moje prawa jako ofiary przestępstwa**
- 2 - Składanie zawiadomienia o przestępstwie oraz moje prawa podczas dochodzenia/śledztwa lub w czasie procesu**
- 3 - Moje prawa po zakończeniu procesu**
- 4 - Odszkodowanie**
- 5 - Moje prawa do wsparcia i pomocy**

Ostatnia aktualizacja: 30/01/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

1 - Moje prawa jako ofiary przestępstwa

Jakie informacje uzyskam od odpowiedniego organu (np. policji, prokuratury) w okresie między popełnieniem przestępstwa a złożeniem przeze mnie zawiadomienia o tym przestępstwie?

Ofiara przestępstwa może również uzyskać dostęp do informacji dotyczących przestępstwa, nawiązując kontakt z odpowiednimi organizacjami (szkocką policją, Urzędem Korony i Biurem Prokuratury (Crown Office and Procurator Fiscal Service), Szkocką Służbą Sądów i Trybunałów (Scottish Courts and Tribunals Service), Szkocką Służbą Więzienną (Scottish Prison Service) i Szkocką Komisją Przedterminowych Zwolnień Warunkowych (Parole Board for Scotland). Dodatkowe informacje można uzyskać [na stronie internetowej rządu szkockiego, w sekcji dotyczącej przestępstw, wymiaru sprawiedliwości i prawa](#).

Jeżeli ofiara przestępstwa zdecyduje się zgłosić zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na policji, otrzyma kartę opieki nad ofiarą przestępstwa. Karta ta stanowi potwierdzenie złożenia zawiadomienia i zawiera dalsze istotne informacje.

W [szkockim kodeksie dotyczącym ofiar przestępstw](#) przedstawiono również szereg praw, z których ofiara przestępstwa może skorzystać w zależności od etapu postępowania karnego.

Nie mieszkam w państwie UE, w którym popełniono przestępstwo (w przypadku obywateli UE i obywateli państw trzecich). Jak chronione są moje prawa?

Nawet jeżeli przestępstwo nie zostało popełnione w Szkocji, ofiara może podczas pobytu w Szkocji nadal podlegać ochronie oraz korzystać z takich środków jak

Europejski nakaz ochrony. Europejski nakaz ochrony zapewnia możliwość uznania i wykonania w Szkocji nakazu wydanego przez dowolny sąd w UE (np. zakazu zbliżania się przez daną osobę do ofiary przestępstwa). Alternatywnie, jeżeli nakaz został wydany w Szkocji, można go przekazać do wykonania w kraju, w którym zamieszkuje ofiara przestępstwa.

Dodatkowe informacje na temat europejskiego nakazu ochrony można uzyskać na stronie internetowej Szkockiej Służby Sądów i Trybunałów.

Zgodnie z przepisami ustawy z 2014 r. o ofiarach przestępstw i świadkach ofiara przestępstwa może złożyć zawiadomienie dotyczące podejrzenia popełnienia przestępstwa w innym państwie członkowskim UE na policji w Szkocji; w takim przypadku szkocki funkcjonariusze policji są zobowiązani do niezwłocznego przekazania zawiadomienia odpowiedniemu organowi państwa członkowskiego, w którym doszło do popełnienia (domniemanego) przestępstwa.

Jakie informacje uzyskam, jeżeli złożę zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa?

Jeżeli ofiara przestępstwa zdecyduje się złożyć zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, otrzyma kartę opieki nad ofiarą przestępstwa. Ofiara przestępstwa będzie mogła również zwrócić się do wymienionych poniżej organów o udzielenie jej informacji dotyczących jej sprawy:

szkockiej policji - policja udziela informacji na temat postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego wraz z ewentualnym uzasadnieniem, a także informacji na temat postanowienia o zamknięciu postępowania przygotowawczego wraz z ewentualnym uzasadnieniem;

Urzędu Korony i Biura Prokuratury - jeżeli w sprawie nie wszczęto postępowania przygotowawczego, ofiara przestępstwa może zwrócić się o podanie uzasadnienia oraz wnieść zażalenie na postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego;

Szkockiej Służby Sądów i Trybunałów - służba ta udziela informacji o terminach rozpraw, wydaniu prawomocnego wyroku przez sąd rozpatrujący daną sprawę lub wszelkich środkach zaskarżenia wniesionych w trakcie postępowania wraz z uzasadnieniem.

Czy mam prawo skorzystać z bezpłatnego tłumaczenia pisemnego lub ustnego (na potrzeby kontaktów z policją bądź innymi organami, w trakcie śledztwa /dochodzenia lub w czasie procesu)?

W toku postępowania karnego ofiara przestępstwa ma prawo do rozumienia przebiegu postępowania i bycia zrozumianą. Jeżeli ofiara przestępstwa nie rozumie języka angielskiego lub nie posługuje się tym językiem, może zwrócić się do tłumacza ustnego o pomoc w:

zrozumieniu wszelkich zadawanych jej pytań;

zrozumieniu wszelkich udzielanych jej informacji;

udzielaniu odpowiedzi na pytania i przekazywaniu informacji; skutecznym komunikowaniu się w innych kwestiach.

Ofiara przestępstwa może również zwrócić się o przetłumaczenie dokumentu, jeżeli otrzymuje taki dokument z mocy prawa lub jeżeli jest to konieczne do jej udziału w postępowaniu przygotowawczym lub sądowym.

W jaki sposób organ zajmujący się sprawą dopilnuje, żebym zrozumiał, co się dzieje oraz by właściwie mnie zrozumiano (jeżeli jestem dzieckiem; jeżeli jestem osobą niepełnosprawną)?

Informacje są dostępne na żądanie w różnych formatach. Wkrótce zostanie udostępniona łatwa do czytania i zrozumienia wersja kodeksu dotyczącego ofiar przestępstw.

Organizacja Appropriate Adults pomaga w ułatwianiu komunikacji między funkcjonariuszami policji a ofiarami przestępstw, które ukończyły 16. rok życia i które borykają się z trudnościami komunikacyjnymi z uwagi na zaburzenie psychiczne, w tym niepełnosprawność intelektualną. Dotyczy to głównie przesłuchań prowadzonych przez policję, ale może obejmować również badania kryminalistyczne i procedury identyfikacyjne.

Usługi wsparcia dla ofiar przestępstw

Kto udziela wsparcia ofiarom przestępstw?

W zależności od charakteru przestępstwa można zwrócić się do jednej z kilku organizacji udzielających wsparcia ofiarom przestępstw.

Organizacja Victim Support Scotland to największa organizacja charytatywna udzielająca wsparcia i informacji ofiarom i świadkom przestępstw w Szkocji.

Victim Support Scotland stosuje metodykę oceny bazującą na zaspokajaniu potrzeb poszczególnych osób, aby udzielić im spersonalizowanego wsparcia.

Community Safety Glasgow (TARA) udziela ofiarom handlu ludzi - w zależności od ich indywidualnych potrzeb - wsparcia w postaci tymczasowego miejsca zamieszkania udostępnianego maksymalnie na okres 45 dni, a także planowania opieki, kierowania do odpowiednich organów i udzielania pomocy w uzyskaniu dostępu do doradztwa prawnego.

Migrant Help zapewnia wsparcie na rzecz grup migrantów wymagających szczególnego traktowania poprzez udzielanie porad i wskazówek osobom ubiegającym się o azyl, służbom odpowiedzialnym za zatrzymanych cudzoziemców oraz więźniom będącym cudzoziemcami.

Inne organizacje to PETAL, Rape Crisis Scotland, Scottish Women's Aid, ChildLine.

Dane kontaktowe wszystkich organizacji udzielających wsparcia ofiarom przestępstw można znaleźć w szkockim kodeksie dotyczącym ofiar przestępstw.

Czy policja skieruje mnie automatycznie do podmiotu udzielającego wsparcia ofiarom przestępstw?

Funkcjonariusze policji zapytają ofiarę przestępstwa, czy życzy sobie, by skierowano ją do służb udzielających wsparcia ofiarom przestępstw, oraz przekażą informacje na jej temat tym służbom wyłącznie wówczas, gdy ofiara przestępstwa wyrazi na to zgodę.

Jak chroni się moją prywatność?

Gdy ofiara złoży zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, policja podejmie działania mające na celu wsparcie ofiary przestępstwa i objęcie jej ochroną przed powtórą wiktylizacją, zastraszaniem i odwetem. Jeżeli chodzi o wsparcie, działania te mogą obejmować m.in.:

przesłuchiwanie ofiary przestępstwa tylko wtedy, gdy jest to konieczne;

zapewnienie ograniczenia czasu trwania przesłuchań do niezbędnego minimum;

korzystanie ze specjalistycznych pomieszczeń do prowadzenia przesłuchań;

w określonych przypadkach sąd może ograniczyć dostęp mediów do informacji na temat przebiegu sprawy.

Czy muszę złożyć zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przed uzyskaniem dostępu do wsparcia dla ofiar przestępstw?

Nie, ofiara przestępstwa jest uprawniona do korzystania z usług wsparcia dla ofiar przestępstw nawet wówczas, gdy nie złożyła zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na policji.

Środki ochrony osobistej, jeżeli znajdują się w niebezpieczeństwie

Jakiego rodzaju ochrona jest dostępna?

Gdy ofiara złoży zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, policja podejmie działania mające na celu objęcie ofiary przestępstwa ochroną przed powtórą wiktylizacją, zastraszaniem i odwetem.

Jeżeli chodzi o wsparcie, działania te mogą obejmować m.in.:

przesłuchiwanie ofiary przestępstwa tylko wtedy, gdy jest to konieczne;

zapewnienie ograniczenia czasu trwania przesłuchań do niezbędnego minimum;

korzystanie ze specjalistycznych pomieszczeń do prowadzenia przesłuchań.

W określonych przypadkach sąd może ograniczyć dostęp mediów do informacji na temat przebiegu sprawy. W stosownych przypadkach sąd może również ustanowić szczególne warunki zwolnienia oskarżonych za poręczeniem majątkowym.

Dodatkowych informacji na temat środków ochrony udzielają szkocka policja lub Urząd Korony i Biuro Prokuratury.

Kto może mi zapewnić ochronę?

Jak wyżej.

Czy ktoś dokona oceny mojej sprawy, żeby sprawdzić, czy grozi mi dalsze niebezpieczeństwo ze strony sprawcy?

Jak wyżej.

Czy ktoś dokona oceny mojej sprawy, żeby sprawdzić, czy grozi mi dalsze niebezpieczeństwo ze strony systemu wymiaru sprawiedliwości (w trakcie dochodzenia/śledztwa lub w czasie procesu)?

Jak wyżej.

Jakie środki ochrony są dostępne dla ofiar przestępstw najbardziej potrzebujących szczególnego traktowania?

Jak wyżej.

Jestem małoletni - czy przysługują mi szczególne prawa?

Niektóre osoby mogą należeć do grup wymagających szczególnego traktowania lub być szczególnie narażone na ryzyko z uwagi na swoją sytuację lub charakter zeznań, o których złożenie mogą zostać poproszone przez sąd. Świadek będący osobą należącą do grupy wymagającej szczególnego traktowania może skorzystać z różnych możliwości w zakresie składania zeznań przed sądem - może np. składać zeznania za pośrednictwem prowadzonej w czasie rzeczywistym transmisji wideo lub zza ekranu uniemożliwiającego nawiązanie kontaktu wzrokowego między świadkiem a oskarżonym. Tego rodzaju środki określa się jako „środki szczególne”.

Dodatkowych informacji na temat środków szczególnych udzielają Urząd Korony i Biuro Prokuratury oraz Szkocka Służba Sądów i Trybunałów. Właściwe organy powinny również zapytać ofiary przestępstwa, czy ma jakiegokolwiek obawy związane ze składaniem zeznań, oraz przedstawić jej dostępne możliwości składania zeznań.

Wszystkich małoletnich (tj. osoby, które nie ukończyły 18. roku życia) uznaje się z mocy prawa za osoby wymagające szczególnego traktowania - podobnie jak domniemane ofiary przemocy domowej, przestępstw przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności, handlu ludźmi i uporczywego nękania - które są automatycznie uprawnione do korzystania z określonych standardowych środków szczególnych. Świadek cierpiący na zaburzenie psychiczne lub niepełnosprawność intelektualną bądź doświadczający strachu i lęku na myśl o składaniu zeznań może również zostać uznany za osobę należącą do grupy wymagającej szczególnego traktowania. Ocenę służącą ustaleniu, czy dana osoba jest osobą wymagającą szczególnego traktowania, przeprowadza Urząd Korony i Biuro Prokuratury.

Szkocka Służba Sądów i Trybunałów zapewni również ofiarom przestępstw możliwość oczekiwania na złożenie zeznań przed sądem w innych pomieszczeniach niż pomieszczenia, w których oczekują świadkowie obrony.

W wyniku przestępstwa zmarł członek mojej rodziny - jakie prawa mi przysługują?

Osoby należące do rodziny ofiary przestępstwa mogą również korzystać z pomocy organizacji zapewniających wsparcie na rzecz ofiar przestępstw, w tym pomocy Victim Support Scotland.

Osobie, która wskutek przestępstwa straciła bliskiego członka rodziny, mogą przysługiwać takie same prawa co ofierze przestępstwa (np. prawo do uzyskiwania informacji na temat sprawy). Na przykład osoba, której krewny zmarł w rezultacie popełnienia przestępstwa, będzie uprawniona do uzyskiwania informacji od policji.

Dodatkowe informacje można znaleźć w kodeksie dotyczącym ofiar przestępstw oraz w standardach obsługi opracowanych wspólnie przez szkocką policję, Urząd Korony i Biuro Prokuratury, Szkocką Służbę Sądów i Trybunałów, Szkocką Służbę Więzienną i Szkocką Komisję ds. Przedterminowych Zwolnień Warunkowych (zob. link zamieszczony poniżej).

Członek mojej rodziny jest ofiarą przestępstwa - jakie prawa mi przysługują?

Osoby należące do rodziny ofiary przestępstwa mogą również korzystać z pomocy organizacji zapewniających wsparcie na rzecz ofiar przestępstw, w tym pomocy Victim Support Scotland.

W niektórych przypadkach (np. jeżeli ofiara przestępstwa zmarła) członkowi rodziny ofiary przestępstwa mogą przysługiwać takie same prawa jak ofierze przestępstwa (np. prawo do uzyskiwania informacji na temat sprawy).

Na przykład osoba, której krewny zmarł w rezultacie popełnienia przestępstwa, będzie uprawniona do uzyskiwania informacji od policji. Dodatkowe informacje można znaleźć w [kodeksie dotyczącym ofiar przestępstw](#) oraz [standardach obsługi](#) opracowanych przez Szkocką Służbę Sądów i Trybunałów.

Czy mogę uzyskać dostęp do mediacji? Na jakich warunkach korzysta się z mediacji? Czy w trakcie mediacji będę bezpieczny/bezpieczna?

Sacro oznacza Scottish Community Justice Organisation, tj. organizację działającą na rzecz tworzenia bardziej bezpiecznych i zintegrowanych społeczności w Szkocji. Organizacja ta świadczy usługi w obszarze mediacji. Dodatkowe szczegółowe informacje są dostępne [na stronie internetowej tej organizacji](#).

Gdzie mogę znaleźć przepisy, w których określono moje prawa?

Najbardziej aktualne informacje na temat praw ofiar przestępstw znajdują się w szkockim kodeksie dotyczącym ofiar przestępstw, z którym można zapoznać się [tutaj](#).

Ostatnia aktualizacja: 30/01/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

2 - Składanie zawiadomienia o przestępstwie oraz moje prawa podczas dochodzenia/śledztwa lub w czasie procesu

Jak złożyć zawiadomienie o przestępstwie?

W nagłych przypadkach należy zadzwonić pod numer 999. Aby złożyć zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, należy zadzwonić pod numer 101.

Dla osób głuchych, ogluchłych, słabo słyszących lub cierpiących na zaburzenia mowy udostępniono telefon tekstowy pod numerem 18000.

Jeżeli ofiara korzysta z usługi [SMS ratunkowy](#) - i nie ma możliwości skorzystania z żadnego innego rozwiązania - może wysłać wiadomość tekstową pod numer 999.

Kiedy należy dzwonić pod numer 999?

W nagłych przypadkach należy dzwonić pod numer 999, jeżeli:

istnieje ryzyko dla zdrowia lub ryzyko utraty życia;

przestępstwo jest popełniane w tym momencie;

osoba podejrzana o popełnienie przestępstwa znajduje się w pobliżu.

Składanie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w przypadku innym niż nagły

Jeżeli przestępstwo nie ma nagłego charakteru, należy skontaktować się z policją, dzwoniąc pod numer 101.

Dla osób głuchych, ogłuchłych, słabo słyszających lub cierpiących na zaburzenia mowy udostępniono telefon tekstowy pod numerem 18001 101.

Przykładowe przestępstwa, w przypadku których nie należy składać zawiadomień za pośrednictwem numeru telefonu przeznaczonego do zgłaszania nagłych przypadków:

kradzież samochodu;

uszkodzenie mienia;

podejrzenie zażywania narkotyków lub handlu narkotykami;

zawiadomienie dotyczące drobnej kolizji drogowej;

poinformowanie policji o przestępczości w miejscu zamieszkania osoby.

Składanie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez internet

Jeżeli dane przestępstwo nie ma nagłego charakteru, zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa można złożyć za pośrednictwem strony internetowej szkockiej policji:

 [przestępstwa z nienawiści](#);

 [przemoc domowa](#).

Jeżeli osoba składająca zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa pragnie zachować anonimowość, może również wypełnić [internetowy formularz Crimestoppers](#).

W jaki sposób mogę uzyskać informacje o przebiegu sprawy?

Ofiara przestępstwa może również zwrócić się o udzielenie jej informacji dotyczących przestępstwa. Jeżeli ofiara przestępstwa nie uzyskała takich informacji, może złożyć w tej sprawie wniosek formalny do szeregu różnych podmiotów:

 [szkockiej policji](#) - policja udziela informacji na temat postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego wraz z ewentualnym uzasadnieniem, a także informacji na temat postanowienia o zamknięciu postępowania przygotowawczego wraz z ewentualnym uzasadnieniem;

 [Urzędu Korony i Biura Prokuratury](#) - jeżeli w sprawie nie wszczęto postępowania przygotowawczego, ofiara przestępstwa może zwrócić się o podanie uzasadnienia oraz wniesienie zażalenia na postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego;

 [Szkockiej Służby Sądów i Trybunałów](#) - służba ta udziela informacji o terminach rozpraw, wydaniu prawomocnego wyroku przez sąd rozpatrujący daną sprawę lub wszelkich środkach zaskarżenia wniesionych w trakcie postępowania wraz z uzasadnieniem.

Czy przysługuje mi pomoc prawna (podczas dochodzenia/śledztwa lub w czasie procesu)? Na jakich warunkach?

W Szkocji ofiary przestępstw nie są stronami postępowania karnego. Jeżeli ofiara przestępstwa potrzebuje pomocy i porady prawnej, może skontaktować się z prawnikiem. Ofiara przestępstwa może być uprawniona do otrzymania wsparcia na pokrycie części kosztów takiej pomocy i porady w ramach systemu pomocy prawnej.

Organem odpowiedzialnym za zarządzanie systemem pomocy prawnej w Szkocji jest [Szkocki Urząd ds. Finansowej Pomocy Prawnej](#) (Scottish Legal Aid Board).

Czy mogę ubiegać się o zwrot kosztów (z tytułu uczestnictwa w dochodzeniu/śledztwie/procesie)? Na jakich warunkach?

Osoba, która została wezwana do stawienia się przed sądem w charakterze świadka, może być uprawniona do otrzymania zwrotu części poniesionych kosztów.

„Wezwanie” do stawienia się przed sądem oznacza otrzymanie pisma urzędowego, tj. wezwania, nakazującego stawienie się przed sądem i złożenie zeznań w charakterze świadka.

Na odwołanie wezwania znajduje się pouczenie dotyczące tego, w jaki sposób można dochodzić zwrotu kosztów, a także formularz wniosku o zwrot kosztów.

Należy dokładnie zapoznać się z treścią wezwania i wziąć je ze sobą, udając się do sądu. Aby ubiegać się o zwrot kosztów od osoby, która wskazała nas jako świadka w postępowaniu, należy wypełnić formularz wniosku o zwrot kosztów znajdujący się na odwołaniu otrzymanego wezwania.

Płatności gotówkowe są realizowane wyłącznie w przypadku faktycznego niedostatku lub w nagłych przypadkach. Koszty nadzwyczajne, takie jak opłaty za przejazd taksówką, opłaty za przeloty oraz koszty zakwaterowania, muszą zostać zatwierdzone przez prokuratora (*procurator fiscal*) z wyprzedzeniem.

Świadkowie będący pracownikami najemnymi lub osobami samozatrudnionymi mogą również wystąpić o zwrot utraconych zarobków. W budynkach sądu nie istnieją żadne pomieszczenia przeznaczone do opieki nad dziećmi, dlatego też świadek oskarżenia może ubiegać się o zwrot kosztów opieki nad dziećmi według stawek zryczałtowanych. W razie konieczności zorganizowania zastępczej opieki nad dzieckiem pod swoją nieobecność świadek otrzyma zwrot kosztów według stawki zryczałtowanej.

Moja sprawa została umorzona, zanim trafiła do sądu. Czy mogę się odwołać?

Ofierze przestępstwa popełnionego w Szkocji przysługuje prawo do wniesienia zażalenia na wydane przez Urząd Korony i Biuro Prokuratury postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego, jeżeli takie postanowienie zostało wydane w dniu 1 lipca 2015 r. lub po tej dacie. W miarę możliwości ofiara przestępstwa powinna wnieść takie zażalenie w terminie miesiąca od dnia otrzymania informacji o postanowieniu o odmowie wszczęcia postępowania. Co do zasady ofiara przestępstwa zostanie poinformowana o wydanym postanowieniu w sprawie zażalenia w terminie 20 dni roboczych. *Lord Advocate* (Prokurator Generalny Szkocji) opublikował [regulamin](#) dotyczący tej procedury.

Czy mogę uczestniczyć w procesie?

Zależy to od tego, czy ofiara została wezwana do stawienia się przed sądem w charakterze świadka. Jeżeli nie została wezwana w charakterze świadka, może zwrócić się do Szkockiej Służby Sądów i Trybunałów z następującymi pytaniami:

jakie zarzuty postawiono oskarżonemu - po zapewnieniu oskarżonemu możliwości ustosunkowania się do nich (wyłącznie informacje o ogólnym charakterze zarzutów);

jak przebiega postępowanie sądowe w sprawie;

jakie orzeczenie w sprawie wydał sędzia lub sędzia pokoju.

 [Na stronie internetowej](#) Szkockiej Służby Sądów i Trybunałów przedstawiono dalsze szczegóły dotyczące sposobu pozyskiwania informacji na temat sprawy oraz informacji o wezwaniach do stawienia się przed sądem w związku ze sprawą, w tym o rozprawach, których terminy mają zostać wyznaczone w niedalekiej przyszłości. Dotyczy to rozpraw prowadzonych przed:

sądem karnym najwyższej instancji (High Court of Justiciary);

sheriff courts;

sądami pokoju (*justice of the peace courts*).

Osobie wezwanej w charakterze świadka Szkocka Służba Sądów i Trybunałów:

będzie udzielała informacji na temat przebiegu postępowania sądowego co najmniej raz na godzinę i poinformuje ją o możliwości opuszczenia gmachu sądu; zapewni odrębne pomieszczenia dla świadków oskarżenia i obrony, a także dostęp do przekąsek i napojów;

jeżeli świadek jest uprawniony do składania zeznań przed sądem za pośrednictwem transmisji wideo w czasie rzeczywistym, pracownik Szkockiej Służby Sądów i Trybunałów spotka się z nim w wyznaczonym dniu i wyjaśni przebieg procedury składania zeznań przed sądem.

Jaka jest moja rola w systemie wymiaru sprawiedliwości? Czy jestem na przykład: ofiarą przestępstwa, świadkiem, powodem cywilnym, oskarżycielem prywatnym?

W Szkocji ofiary przestępstw nie są stronami postępowania karnego. Prokurator podejmuje decyzję o tym, czy ofiary zostaną poproszone o złożenie zeznań przed sądem.

Czy mogę wybrać swoją rolę? Jakie są moje prawa i obowiązki wynikające z tej roli?

Informacje na temat praw ofiar przestępstw można znaleźć w [kodeksie dotyczącym ofiar przestępstw](#).

Osoba, która ma zeznawać w charakterze świadka, otrzyma wezwanie do stawienia się przed sądem. Wezwanie do stawienia się przed sądem jest pismem urzędowym nakazującym stawienie się przed sądem i złożenie zeznań w charakterze świadka.

Nie należy ignorować otrzymanego wezwania. Jeżeli istnieje istotna przyczyna uniemożliwiająca stawienie się na rozprawie w wyznaczonym terminie, osoba wezwana na świadka powinna jak najszybciej powiadomić o tym wzywającego. W razie niestawiennictwa w wyznaczonym terminie i miejscu sąd może wydać nakaz aresztowania takiej osoby.

Dla niektórych świadków składanie zeznań może być trudne. Mogą oni należeć do grupy osób wymagających szczególnego traktowania z uwagi na swoją sytuację lub charakter składanych przez siebie zeznań. Sąd może podjąć dodatkowe działania (tzw. „środki szczególne”), aby ułatwić świadkom, którzy są osobami wymagającymi szczególnego traktowania, składanie zeznań w jak najkorzystniejszych warunkach, np. przy zastosowaniu ekranu, dzięki któremu nie widać oskarżonego. Świadek powinien omówić wszelkie swoje wątpliwości z osobą, która wskazała go jako świadka, ponieważ osoba ta może wystąpić do sądu o zastosowanie środków szczególnych w imieniu świadka.

Dodatkowe informacje na temat roli świadka można znaleźć na [stronie internetowej](#) Urzędu Korony i Biura Prokuratury oraz w sekcji pt. [„Składanie zeznań przed sądem”](#) na stronie mygov.scot.

Czy mogę składać oświadczenia przed sądem lub przedstawiać dowody? Na jakich warunkach?

Prokurator podejmuje decyzję o tym, czy ofiary zostaną poproszone o złożenie zeznań przed sądem. Szkockie przepisy ogólne dotyczące składania zeznań mają zastosowanie do ofiar przestępstw, które wezwano do złożenia zeznań.

W przypadku ofiar, które mają zeznawać i które są uznawane za osoby wymagające szczególnego traktowania lub szczególnej ochrony, dopuszcza się możliwość zastosowania środków szczególnych przewidzianych w art. [271-271M szkockiej ustawy z 1995 r., kodeks postępowania karnego](#), w celu udzielenia im wsparcia przy składaniu zeznań. Środki te stosuje się automatycznie w przypadku małoletnich i ofiar określonych rodzajów przestępstw, takich jak przestępstwa przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności, handel ludźmi i uporczywe nękanie.

Ponadto ofiary przestępstw mogą również złożyć oświadczenie ofiary przestępstwa zgodnie z [art. 14 ustawy z 2003 r. o wymiarze sprawiedliwości w sprawach karnych w Szkocji](#). Dodatkowe informacje na temat oświadczeń ofiar przestępstw można znaleźć [tutaj](#).

Jakie informacje uzyskam w czasie procesu?

Szkocka Służba Sądów i Trybunałów udziela informacji o terminach rozpraw, wydaniu prawomocnego wyroku przez sąd rozpatrujący daną sprawę lub wszelkich środkach zaskarżenia wniesionych w trakcie postępowania wraz z uzasadnieniem. Ponadto osobie udającej się do sądu w celu złożenia zeznań urzędnicy sądowi zatrudnieni w Szkockiej Służbie Sądów i Trybunałów będą udzielali aktualnych informacji na temat przebiegu postępowania sądowego co najmniej raz na godzinę i poinformują ją o możliwości opuszczenia gmachu sądu.

Czy będę mieć dostęp do akt sądowych?

Powyżej przedstawiono szczegółowo informacje, do których można uzyskać dostęp.

Ostatnia aktualizacja: 30/01/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

3 - Moje prawa po zakończeniu procesu

Czy mogę zaskarżyć orzeczenie?

Apelację od wyroku może wnieść wyłącznie skazany lub prokurator.

Prokurator może wnieść apelację wyłącznie w określonych przypadkach. Prokurator może:

wnieść apelację od wyroku uniewinniającego, tj. w którym uznano oskarżonego za „niewinnego” lub stwierdzono, że „nie udowodniono winy”, lecz wyłącznie w sprawach rozpoznawanych bez udziału ławy przysięgłych i wyłącznie w odniesieniu do kwestii prawnych;

wnieść apelację od wyroku skazującego, lecz wyłącznie w przypadku, gdy wyrok jest uznawany za „zbyt łagodny”.

Dodatkowe informacje można uzyskać pod adresem <https://www.mygov.scot/after-the-verdict/the-appeals-process/>

Jakie są moje prawa po wydaniu wyroku?

Po wydaniu wyroku skazującego sędzia może uwzględnić oświadczenie ofiary przestępstwa przy ustalaniu wymiaru kary.

Jeżeli rozstrzygnięcie sprawy (inaczej wyrok) nie będzie zgodny z oczekiwaniami ofiary przestępstwa lub jeżeli ofiara przestępstwa uzna, że potrzebuje wsparcia po wydaniu wyroku, może skorzystać z pomocy oferowanej przez szereg organizacji. Victim Support Scotland prowadzi gorącą linię działającą od poniedziałku do piątku w godz. 08:00-20:00. Victim Support Scotland to działająca na szczeblu krajowym organizacja charytatywna udzielająca wsparcia na rzecz osób, które ucierpiały wskutek przestępstwa popełnionego w Szkocji, niezależnie od rodzaju tego przestępstwa. Z organizacją można skontaktować się pod nr tel. 0345 603 9213. Organizacja udziela pomocy nieodpłatnie.

Istnieje również szereg innych organizacji, w tym wyspecjalizowanych służb, które mogą udzielić nieodpłatnego wsparcia emocjonalnego i praktycznego oraz kluczowych informacji przy zachowaniu poufności ofiarom przestępstw, świadkom i innym osobom, które ucierpiały wskutek przestępstwa. Informacje na temat tych służb można znaleźć [tutaj](#).

Czy mam prawo do ochrony po zakończeniu procesu? Przez jaki okres?

Tak, istnieje szereg organizacji udzielających nieodpłatnego wsparcia ofiarom przestępstw przed wszczęciem postępowania sądowego, w trakcie postępowania oraz po jego zakończeniu. Victim Support Scotland będąca organizacją charytatywną działającą na szczeblu krajowym udziela ofiarom przestępstw wsparcia emocjonalnego i praktycznego oraz kluczowych informacji. Organizacja świadczy swoje usługi nieodpłatnie i przy zachowaniu poufności.

Jakie informacje uzyskam, jeżeli sprawca zostanie skazany?

Jeżeli ofiara przestępstwa złożyła oświadczenie, sędzia może je wziąć pod uwagę przy wydawaniu wyroku. Po wydaniu wyroku skazującego sędzia musi rozstrzygnąć o wymiarze kary, jaką nałożyć na oskarżonego. Rozstrzygnięcie co do kary znajduje się w sentencji wyroku. Sędzia wymierza karę po wysłuchaniu wszystkich zeznań i uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy. Do takich okoliczności zalicza się m.in. wiek sprawcy, ewentualne schorzenia oraz to, czy sprawca był wcześniej karany. Sędzia wymierza karę w granicach przewidzianych przez ustawę.

Dodatkowe informacje na temat wymierzania kary można znaleźć [tutaj](#).

Ofiara przestępstwa ma prawo zwrócić się o udzielenie jej informacji na temat wydanego przez sąd wyroku kończącego postępowanie w sprawie oraz jego uzasadnienia. Dodatkowych informacji udziela [Szkocka Służba Sądów i Trybunałów](#).

Czy uzyskam informację o tym, że sprawca został zwolniony (w tym o wcześniejszym lub warunkowym zwolnieniu) lub że zbiegł z zakładu karnego?

Ofiarom przestępstw we wszystkich sprawach karnych przysługuje prawo do uzyskania informacji o zwolnieniu osoby osadzonej w zakładzie karnym. Ofiary mają również prawo do otrzymania informacji o możliwości przedterminowego zwolnienia warunkowego osoby osadzonej w zakładzie karnym oraz do wnoszenia pisemnych oświadczeń (uwag) dotyczących takiego przedterminowego zwolnienia do Szkockiej Komisji ds. Przedterminowych Zwolnień Warunkowych. Mechanizm ten określa się mianem [systemu powiadamiania ofiar przestępstw](#).

Ofiary przestępstw popełnionych przez sprawców, którzy zostali skazani na karę pozbawienia wolności na okres **krótszy niż 18 miesięcy**, są uprawnione wyłącznie do otrzymania informacji o zwolnieniu sprawcy lub jego ucieczce z zakładu karnego. Jeżeli ofiara przestępstwa chciałaby uzyskać takie informacje, nie musi rejestrować się w systemie - wystarczy, że skontaktuje się ze [Szkocką Służbą Więzienną](#).

Czy będę brać udział w wydaniu postanowienia o zwolnieniu lub warunkowym zwolnieniu? Czy mogę na przykład złożyć oświadczenie lub wnieść odwołanie?

Ofiara przestępstwa może kierować oświadczenia do Szkockiej Komisji ds. Przedterminowych Zwolnień Warunkowych. Oświadczenia te mogą zostać następnie uwzględnione przy podejmowaniu decyzji o warunkowym przedterminowym zwolnieniu sprawcy. Ofiary przestępstw, które są objęte drugim komponentem wspomnianego systemu, mogą zarejestrować się w celu uzyskania możliwości kierowania pisemnych oświadczeń do Szkockiej Służby Więziennej, w przypadku gdy sprawca po raz pierwszy będzie mógł ubiegać się o tymczasowe zwolnienie z zakładu karnego na podstawie przepustki oraz zwolnienie z zakładu karnego przy jednoczesnym zastosowaniu częściowego aresztu domowego (*home detention curfew*); a także do Szkockiej Komisji ds. Przedterminowych Zwolnień Warunkowych, w przypadku gdy rozważana jest możliwość warunkowego przedterminowego zwolnienia sprawcy. Victim Support Scotland może udzielić ofierze przestępstwa wsparcia przy sporządzaniu tego rodzaju oświadczeń.

Ostatnia aktualizacja: 30/01/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

4 - Odszkodowanie

W jaki sposób można dochodzić naprawienia szkody od sprawcy (np. w czasie procesu, w drodze dochodzenia roszczenia cywilnego, w postępowaniu adhezyjnym)?

Postępowanie przed sądem karnym

A. „Nakaz wypłacenia odszkodowania/zadośćuczynienia”

Zgodnie z przepisami art. 249-253 ustawy z 1995 r., szkocki kodeks postępowania karnego, każdy sąd karny w Szkocji ma, w stosownych przypadkach, prawo do nakazania sprawcy wypłacenia ofierze przestępstwa odszkodowania/zadośćuczynienia w określonej wysokości z tytułu szkody, straty lub krzywdy, których ofiara przestępstwa doznała wskutek popełnienia przestępstwa, bez konieczności wytaczania odrębnego powództwa cywilnego.

W ustawie z 1995 r. nie przewidziano możliwości samodzielnego zwrócenia się do sądu z wnioskiem o wydanie „nakazu wypłacenia odszkodowania/zadośćuczynienia” przez ofiarę przestępstwa; w stosownych przypadkach do sądu może jednak zwrócić się w tej sprawie prokurator - w takim przypadku powinien każdorazowo przekazać sądowi wszystkie dostępne informacje na temat rozmiaru i wartości pieniężnej poniesionej szkody, straty lub krzywdy. Zgodnie z obowiązującymi przepisami ofiara przestępstwa ma prawo wnieść pozew o odszkodowanie przeciwko sprawcy przestępstwa do sądu cywilnego lub (jeżeli doznała krzywdy fizycznej lub psychicznej) może zwrócić się o wypłacenie kompensaty do [Urzędu ds. Kompensaty z Tytułu Krzywd Wyrządzonych Przestępstwem \(Criminal Injuries Compensation Authority\) \(CICA\)](#). Chociaż wydanie nakazu wypłacenia odszkodowania/zadośćuczynienia przez sądy karne pozostaje bez uszczerbku dla tych uprawnień, kwota ewentualnego odszkodowania/zadośćuczynienia zasądanego na rzecz ofiary przestępstwa przez sądy cywilne lub kwota ewentualnej kompensaty przyznanej przez CICA zostanie pomniejszona o kwotę wypłaconą na podstawie „nakazu wypłacenia odszkodowania/zadośćuczynienia”.

W postępowaniach dotyczących ciężkich przestępstw nie ma limitu kwoty, jaką sąd może zasądzić w ramach „nakazu wypłacenia odszkodowania/zadośćuczynienia”.

Ogólnie rzecz biorąc, w postępowaniu karnym obowiązują następujące maksymalne kwoty odszkodowania/zadośćuczynienia:

jeżeli chodzi o *sheriff court*, wyznaczono konkretną maksymalną kwotę za każde przestępstwo (**10 000 GBP**) (przy czym dla zdefiniowanych w ustawie przestępstw popełnionych w dniu 28 marca 2011 r. lub po tej dacie, w przypadku których maksymalna kwota grzywny, którą można nałożyć, przekracza taką ustaloną z góry kwotę, maksymalna kwota odszkodowania/zadośćuczynienia, której wypłatę sąd może nakazać, nie może przekraczać maksymalnej wysokości tej grzywny);

jeżeli chodzi o sąd pokoju, maksymalna kwota za każde przestępstwo odpowiada kwocie ustalonej dla poziomu 4 na standardowej skali (**2 500 GBP**).

Wszelkie kwoty należne w ramach nakazu wypłacenia odszkodowania/zadośćuczynienia przekazuje się urzędnikowi sądowemu, który następnie wypłaca je uprawnionemu.

B. „Wymóg wypłacenia odszkodowania/zadośćuczynienia” na podstawie nakazu zadośćuczynienia na rzecz społeczności lokalnej (*community payback order*)

Jeżeli oskarżony został skazany z tytułu popełnienia przestępstwa, sąd może - w określonych przypadkach - wydać nakaz zadośćuczynienia na rzecz społeczności lokalnej. Zgodnie z art. 227H ustawy z 1995 r., szkocki kodeks postępowania karnego, wypłacenie odszkodowania/zadośćuczynienia (wraz z wymogiem objęcia sprawcy nadzorem) może być jednym z wymogów określonych w nakazie zadośćuczynienia na rzecz społeczności lokalnej.

W przypadku „wymogów wypłacenia odszkodowania/zadośćuczynienia” stosuje się same ograniczenia w zakresie zasądzanych kwot co w przypadku „nakazów wypłacenia odszkodowania/zadośćuczynienia” (jak wskazano powyżej).

Odszkodowanie/zadośćuczynienie można przekazać w formie płatności jednorazowej albo w ratach urzędnikowi sądowemu, który następnie wypłaci ją uprawnionemu. Odszkodowanie/zadośćuczynienie musi zostać wpłacone w całości najpóźniej 18 miesięcy po wydaniu nakazu zadośćuczynienia na rzecz społeczności lokalnej lub najpóźniej na 2 miesiące przed upływem okresu, w którym sprawca jest objęty nadzorem, w zależności od tego, który z tych terminów upływa wcześniej. Niewywiązanie się z obowiązku wpłacenia odszkodowania/zadośćuczynienia przez sprawcę może stanowić naruszenie nakazu zadośćuczynienia na rzecz społeczności lokalnej.

C. Złożenie „propozycji wypłacenia odszkodowania/zadośćuczynienia” przez prokuratora (*compensation offer*)

W świetle przepisów art. 302A ustawy z 1995 r., szkocki kodeks postępowania karnego, prokurator może złożyć domniemanemu sprawcy „propozycję wypłacenia odszkodowania/zadośćuczynienia”, jeżeli okoliczności sprawy będą wskazywały na to, że mogło dojść do popełnienia przestępstwa. „Propozycja wypłacenia odszkodowania/zadośćuczynienia” to skuteczny środek bezpośredni stosowany w przypadku przestępstw, wskutek popełniania których osoba fizyczna poniosła stratę pieniężną, szkodę osobistą lub została narażona na stres lub niebezpieczeństwo.

Jeżeli „propozycja wypłacenia odszkodowania/zadośćuczynienia” zostanie przyjęta lub zostanie uznana za przyjętą (w przypadku gdy domniemany sprawca formalnie nie odrzuci oferty), sprawca nie zostanie pociągnięty do odpowiedzialności karnej, a wyrok skazujący nie zostanie wpisany do krajowego rejestru karnego.

Zgodnie z zarządzeniem z 2008 r. dotyczącym nakazu wypłacenia odszkodowania/zadośćuczynienia wydanym na mocy ustawy z 1995 r., szkocki kodeks postępowania karnego, maksymalna kwota, jaka może zostać zaproponowana, to 5 000 GBP.

Wszelkie kwoty należne z tytułu złożenia propozycji wypłacenia odszkodowania/zadośćuczynienia przekazuje się urzędnikowi sądowemu, który następnie wypłaca je uprawnionemu.

Postępowanie przed sądem cywilnym

Zgodnie z obowiązującymi przepisami ofiara przestępstwa ma prawo wnieść do sądu cywilnego pozew o wypłatę odszkodowania przez sprawcę czynu.

Jeżeli ofiara przestępstwa zdecyduje się wytoczyć powództwo w sądzie cywilnym, poszczególne rodzaje postępowań regulują różne zbiory przepisów dotyczących postępowań sądowych, a to, który zbiór przepisów będzie miał zastosowanie w danym przypadku, zależy również od tego, czy pozew został wniesiony do *sheriff court* czy też do sądu cywilnego najwyższej instancji (Court of Session). Z odpowiednimi przepisami w tym zakresie można zapoznać się na [stronie internetowej Szkockiej Służby Sądów i Trybunałów w części poświęconej przepisom i praktykom](#).

Kwestie związane ze sporządzaniem wszelkich pism procesowych kierowanych do sądu, a także różnego rodzaju procedury sądowe, są dość złożone, dlatego też zaleca się korzystanie z doradztwa prawnego.

Postępowanie adhezyjne - nie dotyczy Szkoci:

W tym postępowaniu sąd może przyznać odszkodowanie ofierze przestępstwa. Zamiast dochodzić odszkodowania w odrębnym powództwie cywilnym ofiara przestępstwa występuje z roszczeniem cywilnym przeciwko sprawcy w toku postępowania karnego. Należy podkreślić, że choć taka możliwość istnieje w niektórych systemach prawa cywilnego, nie jest ona dostępna w Szkoci.

Sąd zobowiązał sprawcę do wypłacenia mi odszkodowania/zadośćuczynienia. Jak mam skłonić sprawcę do wypłaty odszkodowania?

Egzekucja odszkodowania/zadośćuczynienia w postępowaniu karnym

Wszelkie kwoty uiszczane z tytułu:

„nakazu wypłacenia odszkodowania/zadośćuczynienia” (*compensation order*);

„wymogu wypłacenia odszkodowania/zadośćuczynienia” (*compensation requirement*) na podstawie nakazu zadośćuczynienia na rzecz społeczności lokalnej; lub

„propozycji wypłacenia odszkodowania/zadośćuczynienia” (*compensation offer*) złożonej przez prokuratora przekazuje się urzędnikowi sądowemu, który następnie wypłaca je uprawnionemu.

Egzekucję należnych kwot może przeprowadzić wyłącznie sąd; uprawniony w żadnym wypadku nie może bezpośrednio kontaktować się ani podejmować prób bezpośredniego kontaktu ze sprawcą, ani też osobiście przyjmować jakichkolwiek płatności od sprawcy.

W przypadku niezrealizowania płatności przewidzianej w „nakazie wypłacenia odszkodowania/zadośćuczynienia” lub w „propozycji wypłacenia odszkodowania/zadośćuczynienia” sąd może podjąć dalsze działania mające na celu odzyskanie środków pieniężnych w drodze szeregu sankcji. Są to:

nakaz potrącenia kwoty odszkodowania/zadośćuczynienia z wypłacanych świadczeń pieniężnych;

nakaz zajęcia dochodów z pracy;

nakaz zajęcia środków w ramach funduszy; oraz

nakaz zajęcia pojazdu.

Niewywiązanie się z obowiązku wpłacenia odszkodowania/zadośćuczynienia przez sprawcę na podstawie nakazu zadośćuczynienia na rzecz społeczności lokalnej może stanowić naruszenie tego nakazu i skutkować ponownym postawieniem sprawcy przed sądem. Art. 227ZC ustawy z 1995 r., szkocki kodeks postępowania karnego, zawiera przepisy regulujące naruszenia nakazu zadośćuczynienia na rzecz społeczności lokalnej i określające działania, jakie sąd może podjąć w tym zakresie.

Egzekucja odszkodowania/zadośćuczynienia w postępowaniu cywilnym

Jeżeli powództwo wytoczone przez ofiarę przestępstwa w sądzie cywilnym zostanie rozstrzygnięte na jej korzyść, sąd zasądzi wypłatę określonej sumy pieniężnej na jej rzecz. W takim przypadku ofiara przestępstwa powinna skontaktować się z komornikiem (*sheriff officer*), który udzieli jej porad w kwestii dalszych kroków, jakie należy poczynić, by odzyskać należną kwotę. Dodatkowe informacje można uzyskać na [stronie internetowej Stowarzyszenia Komorników przy Court of Session i Sheriff Court \(Society of Messengers-at-Arms and Sheriff Officers\)](#).

Jeżeli sprawca nie wypłaci mi odszkodowania, czy mogę uzyskać zaliczkę od Skarbu Państwa? Na jakich warunkach?

Wypłata kompensaty przez Urząd ds. Kompensaty z Tytułu Krzywd Wyrządzonych Przestępstwem

Państwo nie wypłaci ofierze przestępstwa żadnej płatności zaliczkowej, jeżeli sprawca został zobowiązany do wypłaty odszkodowania przez sąd, ale nie wywiązał się z tego obowiązku. Zob. również sekcja **Egzekucja odszkodowania/zadośćuczynienia** powyżej.

Czy mam prawo do odszkodowania od państwa?

Urząd ds. Kompensaty z Tytułu Krzywd Wyrządzonych Przestępstwem (Criminal Injuries Compensation Authority; CICA) rozpatruje roszczenia o wypłatę kompensaty wnoszone przez osoby, które doznały poważnej krzywdy fizycznej lub psychicznej bezpośrednio ze względu na fakt, że były niewinnymi ofiarami przestępstwa z użyciem przemocy w Anglii, Szkocji lub Walii. W rządowym programie na rzecz kompensaty z tytułu krzywd wyrządzonych przestępstwem określono kwoty kompensat i kryteria ich przyznawania.

Program na rzecz kompensaty z tytułu krzywd wyrządzonych przestępstwem z 2012 r. to finansowany przez rząd program ustanowiony w celu wypłacania kompensat niewinnym ofiarom przestępstw z użyciem przemocy, które doznały poważnej krzywdy fizycznej lub psychicznej bezpośrednio ze względu na fakt, że były bezpośrednimi ofiarami przemocy. Parlament Zjednoczonego Królestwa określa zasady regulujące funkcjonowanie tego programu oraz wysokość wypłacanych w jego ramach kompensat, przy czym odpowiedzialność za zarządzanie programem i podejmowanie wszelkich decyzji w związku z wnioskami składanymi przez poszczególne osoby spoczywa na CICA. W programie wyszczególniono wykaz szkód, do których przyporządkowano kwoty kompensaty należnej w przypadku ich poniesienia.

Wyróżnia się dwa rodzaje kompensat - kompensatę z tytułu szkody na osobie i kompensatę z tytułu obrażeń śmiertelnych - przy czym w przypadku utraty możliwości zarobkowania, utraty zdolności samodzielnego funkcjonowania lub, w stosownych przypadkach, konieczności poniesienia szczególnych wydatków przewidziano również wypłatę dodatkowej kompensaty.

Płatności takie mogą zostać przyznane ofiarom przestępstw, które poniosły największy uszczerbek, ofiarom przestępstwa zgwałcenia lub innych przestępstw polegających na niegodziwym traktowaniu w celach seksualnych, ofiarom przestępstwa znęcania się nad dzieckiem oraz osobom, które straciły bliskich. W programie nie przewidziano możliwości wypłacania kompensat ofiarom przestępstw, które poniosły nieznaczne szkody.

Nie wszystkie wnioski o wypłatę kompensaty zostaną uwzględnione. Wnioskodawca musi kwalifikować się do otrzymania kompensaty zgodnie z regulaminem programu. W tym celu wnioskodawca musi spełnić kryteria związane z obywatelstwem i miejscem zamieszkania (pkt 10-16 programu). Wnioski należy składać jak najwcześniej, maksymalnie w terminie dwóch lat od daty zdarzenia, w następstwie którego dana osoba doznała krzywdy dającej podstawę do pociągnięcia sprawcy do odpowiedzialności karnej (przy czym w wyjątkowych okolicznościach dopuszcza się możliwość wydłużenia tego terminu, zob. pkt 87-89). Wprowadzono również przepisy zobowiązujące wnioskodawcę do jak najszybszego złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, w rezultacie którego doznał on krzywdy dającej podstawę do pociągnięcia sprawcy do odpowiedzialności karnej, oraz do jak najdalej idącej współpracy przy dążeniu do postawienia sprawcy przed sądem (pkt 22 i 23). W niektórych innych okolicznościach wypłatę kompensaty można wstrzymać lub kwota kompensaty może zostać obniżona - dotyczy to np. sytuacji, w których zachowanie wnioskodawcy sprawia, że wypłacenie mu kompensaty byłoby niewłaściwe (pkt 25), oraz sytuacji, w której w momencie występowania z wnioskiem do CICA na wnioskodawcy ciążyły niezatarte wyroki w sprawach karnych (pkt 26 i załącznik D). Dodatkowe informacje na temat programu można uzyskać [tutaj](#).

Czy mam prawo do uzyskania doraźnej płatności w czasie oczekiwania na orzeczenie w sprawie odszkodowania?

Ustanowiony w 2012 r. program na rzecz kompensaty z tytułu krzywd wyrządzonych przestępstwem został pomyślany jako środek ostateczny. Kompensaty wypłacane w ramach programu nie służą zaspokojeniu doraźnych potrzeb ofiar przestępstw; w większości przypadków roszczenie wnioskodawcy zostanie uwzględnione dopiero po upływie określonego czasu od zdarzenia. Środki zostaną wypłacone dopiero wówczas, gdy Urząd ds. Kompensaty z Tytułu Krzywd Wyrządzonych Przestępstw upewni się, że wnioskodawca jest uprawniony do otrzymania kompensaty w ramach programu; w tym celu pracownicy urzędu będą kontaktowali się z funkcjonariuszami policji, aby uzyskać informacje o zdarzeniu i o wnioskodawcy i upewnić się, że wniosek spełnia kryteria kwalifikowalności. Jeżeli CICA potwierdzi, że wnioskodawca kwalifikuje się do otrzymania kompensaty, ale nie będzie w stanie podjąć ostatecznej decyzji w tej kwestii, może rozważyć wypłacenie środków. Do takiej sytuacji może dojść w przypadku, gdy CICA oczekuje na uzyskanie pełnych informacji o długoterminowych skutkach krzywdy, jakiej doznał wnioskodawca.

Czy przysługuje mi odszkodowanie, jeżeli sprawca nie został skazany?

Uznanie ofiary przestępstwa za użyciem przemocy za kwalifikującą się do otrzymania kompensaty nie jest uzależnione od zidentyfikowania sprawcy tego przestępstwa ani jego skazania (pkt 9 programu kompensat z tytułu krzywd wyrządzonych przestępstwem). Zgodnie z zasadami funkcjonowania programu wnioskodawca jest jednak zobowiązany do możliwie jak najszybszego złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na policji oraz do jak najdalej idącej współpracy przy dążeniu do postawienia sprawcy przed sądem (pkt 22 i 23). Dlatego też wnioskodawcy nie będą kwalifikowali się do otrzymania kompensaty, jeżeli nie współpracowali w pełni z właściwymi organami w toku postępowania przygotowawczego oraz w ramach wszelkich późniejszych działań służących pociągnięciu sprawcy do odpowiedzialności karnej.

Ostatnia aktualizacja: 30/01/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

5 - Moje prawa do wsparcia i pomocy

Jestem ofiarą przestępstwa. Z kim mam się skontaktować, aby uzyskać wsparcie i pomoc?

Ofiara przestępstwa jest uprawniona do korzystania z usług wsparcia dla ofiar przestępstw [nawet wówczas, gdy nie złożyła zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na policji](#).

Niezależnie od tego, czy ofiara przestępstwa zdecyduje się złożyć zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, [lub jeśli nie podjęła jeszcze decyzji w tej kwestii](#), Victim Support Scotland udzieli jej wsparcia emocjonalnego oraz praktycznej pomocy.

Jeżeli ofiara przestępstwa [złoży zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa](#), policja - za jego zgodą - przekaze szczegółowe dane ofiary organizacji Victim Support Scotland.

Ofiara przestępstwa może również otrzymać pomoc ze strony organizacji [Victim Information and Advice \(VIA\)](#), jeżeli jej sprawa dotyczy:

przemocy domowej;

ofiar lub świadków będących małoletnimi;

przestępstwa z nienawiści;

przestępstwa przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności;

lub przypadku, w którym istnieje duże prawdopodobieństwo, że rozprawa zostanie przeprowadzona z udziałem ławy przysięgłych.

VIA udzieli ofierze przestępstwa informacji na temat systemu sądownictwa karnego, będzie przekazywała jej aktualne informacje na temat przebiegu sprawy oraz skontaktuje ją z innymi organizacjami oferującymi pomoc.

Infolinia udzielająca wsparcia ofiarom przestępstw

Victim Support Scotland prowadzi gorącą linię działającą od poniedziałku do piątku w godz. 08:00-20:00. Victim Support Scotland to działająca na szczeblu krajowym organizacja charytatywna udzielająca wsparcia na rzecz osób, które ucierpiały wskutek przestępstwa popełnionego w Szkocji, niezależnie od rodzaju tego przestępstwa. Z organizacją można skontaktować się pod nr tel. 0800 160 1985. Organizacja udziela pomocy nieodpłatnie. Istnieje również szereg innych organizacji, w tym wyspecjalizowanych służb, które mogą udzielić nieodpłatnego wsparcia emocjonalnego i praktycznego oraz kluczowych informacji przy zachowaniu poufności ofiarom przestępstw, świadkom i innym osobom, które ucierpiały wskutek przestępstwa. Informacje na temat tych służb można znaleźć [tutaj](#).

Czy wsparcie dla ofiar przestępstw jest udzielane bezpłatnie?

Victim Support Scotland udziela nieodpłatnego wsparcia, przy zachowaniu poufności, ofiarom przestępstw, świadkom i innym osobom, które ucierpiały wskutek przestępstwa.

Jakiego rodzaju wsparcie mogę otrzymać od organów państwowych?

Wsparcie w sądzie

Osoba wezwana do sądu w charakterze świadka otrzyma wsparcie ze strony odpowiednio przeszkolonych pracowników i wolontariuszy organizacji Victim Support Scotland w sądzie karnym najwyższej instancji (*High Courts*) i *sheriff courts*. Wspomniani pracownicy i wolontariusze mogą:

udzielać praktycznego wsparcia i informacji na temat przebiegu rozprawy;

zorganizować przyszłemu świadkowi wizytę w sądzie przed terminem rozprawy, aby wiedział, czego może się spodziewać.

Niektórzy świadkowie - z uwagi na swoją sytuację lub charakter przestępstwa - mogą otrzymać dodatkowe wsparcie przy składaniu zeznań. Dodatkowe informacje na temat składania zeznań przed sądem, w tym „środków szczególnych” dostępnych dla świadków należących do grup wymagających szczególnego traktowania, można uzyskać [tutaj](#). Ofiara przestępstwa, której nie wezwano w charakterze świadka, nie może otrzymywać informacji o rozprawie. Może ona jednak zwrócić się o udzielenie informacji na temat przebiegu postępowania przed sądem.

Jakiego rodzaju wsparcie mogą otrzymać od organizacji pozarządowych?

Poszczególne organizacje udzielają różnego rodzaju wsparcia. Victim Support Scotland świadczy usługi na rzecz ofiar przestępstw w ramach danej społeczności. Takie usługi są dostępne na obszarze każdego samorządu terytorialnego w Szkocji, a służby wsparcia świadków koordynowane przez Victim Support Scotland działają w każdym szkockim sądzie orzekającym w sprawach karnych.

W zależności od charakteru przestępstwa istnieje możliwość zwrócenia się do jednej z kilku organizacji charytatywnych, które mogą udzielić pomocy. Są to: organizacja Rape Crisis Scotland, TARA (Trafficking Awareness Raising Alliance), organizacja udzielająca wsparcia kobietom, które padły ofiarą handlu ludźmi, a także Migrant Help, która również pomaga ofiarom handlu ludźmi. Wśród organizacji charytatywnych wspierających ofiary przestępstw należy również wymienić Children 1st, Scottish Women's Aid i PETAL. Dodatkowe informacje na temat tych służb można znaleźć [tutaj](#).

Ostatnia aktualizacja: 30/01/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.